

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی شبکه اجتماعی و ارتباط آن با کیفیت زندگی سالمندان بجنورد

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته پرستاری سالمندی

استاد راهنما: دکتر الهام نواب
استاد مشاور: دکتر فریده باستانی
استاد آمار: معصومه طاهرپور

دانشجو: راحله چالیک

تیر ماه ۱۳۹۳

چکیده:

زمینه و هدف: با رشد صعودی جمعیت سالمندی و هسته ای شدن خانواده ها، شبکه های اجتماعی سالمندان دستخوش تغییرات اساسی شده است، کیفیت زندگی سالمندان نیز علیرغم اهمیت آن، عمدتاً مورد غفلت قرار می گیرد. توجه به نیاز های سالمندان یک ضرورت اجتماعی بشمار می رود و بنظر میرسد، بررسی شبکه اجتماعی و کیفیت زندگی سالمندان می تواند در شناخت بهتر نیاز های آنان مفید واقع شود. بدین جهت مطالعه حاضر با هدف بررسی شبکه اجتماعی و ارتباط آن با کیفیت زندگی سالمندان شهر بجنورد انجام شده است.

روش بررسی: در این مطالعه مقطعی (همبستگی-توصیفی) ۲۰۱ نفر از سالمندان ۶۰ سال و بالاتر به روش نمونه گیری مستمر و متوالی وارد مطالعه شدند. جمع آوری اطلاعات توسط پرسشنامه مشخصات فردی و مقیاس شبکه اجتماعی لوبن و پرسشنامه کیفیت زندگی لیپاد انجام گردید. اطلاعات جمع آوری شده تحت SPSS 19 و با استفاده از آمار توصیفی و آزمون های آماری تی مستقل، آنالیز واریانس و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج نشان داد ۳۲/۸ درصد سالمندان در حالت انزوا و ۳۰/۳ درصد در ریسک بالا برای انزوا قرار داشتند. بیشترین میانگین در میان ابعاد شبکه اجتماعی، در بعد خانواده (۱۹/۶۸)، دوستان (۱۲/۰۱) و سپس همسایگان (۹/۹۰) بود و ارتباط معنی داری بین شبکه اجتماعی سالمندان با متغیر های سن (گروه سنی ۶۹-۶۰ سال) و بیماری (تنفسی) وجود داشت ($P < 0/05$). میانگین نمره کیفیت زندگی سالمندان متوسط به بالا ($63/90 \pm 13/73$) بود. در بین ابعاد کیفیت زندگی، بیشترین میانگین به بعد مراقبت از خود (۱۵/۵۹) و کمترین به بعد عملکرد جنسی (۱/۵۳) اختصاص داشت. کیفیت زندگی سالمندان با متغیر های سن، جنس، تحصیلات، کفایت درآمد، محل درآمد، مسکن، همراهان زندگی، پشتیبانان زندگی، تعداد فرزندان، بیماری (قلبی و تنفسی)، نیاز های مادی (درآمد، مسکن، بیمه) و نیاز های اجتماعی (هم صحبت، پذیرش در اجتماع) ارتباط آماری معنی دار داشت ($P < 0/05$). یافته ها حاکی از ارتباط مستقیم و معنی دار شبکه اجتماعی و کیفیت زندگی در سالمندان مورد مطالعه بود ($r = 0/468, P = 0/000$).

نتیجه گیری: این پژوهش گامی در جهت شناخت وضعیت شبکه اجتماعی و کیفیت زندگی سالمندان برداشت و با وجود رابطه مستقیم و معنی دار بین دو متغیر شبکه اجتماعی و کیفیت زندگی در سالمندان مورد مطالعه، بنظر می رسد تشویق افراد جامعه به برقراری ارتباط بیشتر و تشکیل شبکه های اجتماعی وسیعتر، بتواند باعث ارتقاء کیفیت زندگی ایشان در سالمندی گردد.

کلید واژه ها: سالمندی، شبکه اجتماعی، کیفیت زندگی

Tehran University of Medical Sciences
Faculty of Nursing & Midwifery

Investigating Social Network and it`s relationship to Quality of Life among Elderly in Bojnourd

Under Supervision of
Dr. Elham Navab
Dr. Farideh Bastani
Masoumeh Taherpour

A thesis submitted to the Graduate Studies Office
In partial fulfillment of the requirements for
The degree of MSc in Gerontological Nursing

By: Raheleh Chalik
July 2014

Abstract:

Investigating of social network and its relationship with quality of life in elderly people in Bojnourd city

Background and Aim: Due to ascending growth in elderly population and nuclearization of families, the social network has been undergoing major changes. Assessment of elderly people's social network and quality of life is required to meet their needs. This study aimed to investigate the social network and its relationship with quality of life in elderly people in Bojnourd city.

Methods: This was a cross-sectional, descriptive-correlational, study in which 201 community dwelling people aged 60 years and over were recruited using convenient, continuous and sequential sampling method. Data were collected using Lubben social network scale and Leipad quality of life questionnaire. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics via the SPSS software for Windows.

Results: It was shown that 32.8% of participants were socially isolated and 30.3% of them were at the high risk of isolation. The highest mean in social network dimension was in the family (19.68), friends (12.01), and neighbors (9.90). Significant relationships were found between the social network and age (60-69 years old), and respiratory disease ($p < 0.05$). The mean score of quality of life was from medium to high (63.90 ± 13.73). The highest mean in quality of life was in the self-care dimension (15.9) and the lowest one was in the sexual dimension (1.53). There were statistically significant relationships between age, sex, education, income adequacy, source of income, housing status, living with family, supporters, number of children, material needs including income, housing, and insurance, and spiritual needs including talking, and acceptance in society with quality of life. A direct relationship was reported between social network and quality of life ($p < 0.000$, $r = 0.468$)

Conclusion: This study helps better understand the importance of social network and quality of life in elderly people. It is suggested to encourage elderly people to establish a wider social network to enhance their quality of life.

Key words: elderly, social network, quality of life